

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IX kadencja
Marszałek Senatu

Druk nr 1918
Warszawa, 16 grudnia 2021 r.

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek,

zgodnie z art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. mam zaszczyt przekazać Pani Marszałek podjętą przez Senat na 34. posiedzeniu w dniu 16 grudnia 2012 r. uchwałę w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy

- o zmianie ustawy - Kodeks karny wykonawczy
wraz z projektem tej ustawy.

Jednocześnie pragnę poinformować, że Senat upoważnił pana senatora Roberta Momątowa do reprezentowania Senatu w dalszych pracach nad tym projektem.

Z poważaniem
(-) Tomasz Grodzki

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 16 grudnia 2021 r.

**w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny
wykonawczy**

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny wykonawczy.

Jednocześnie upoważnia pana senatora Roberta Mamątowa do reprezentowania Senatu w pracach nad projektem.

MARSZAŁEK SENATU

Tomasz GRODZKI

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy – Kodeks karny wykonawczy

Art. 1. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2021 r. poz. 53, 472, 1236 i 2054) w art. 217c:

1) w § 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) może korzystać z aparatu telefonicznego, z uwzględnieniem § 2–3, na zasadach określonych w regulaminie organizacyjno-porządkowym wykonywania tymczasowego aresztowania, za zgodą organu, do którego dyspozycji pozostaje;”;

2) po § 2 dodaje się § 2a–2c w brzmieniu:

„§ 2a. Jeżeli tymczasowo aresztowany ma ustanowionego albo wyznaczonego obrońcę, organ do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, na wniosek obrońcy wydaje zarządzenie o bezterminowej zgodzie na wielokrotne korzystanie przez tymczasowo aresztowanego z aparatu telefonicznego w celu utrzymywania kontaktu z tym obrońcą, który złożył wniosek, i przesyła je niezwłocznie do dyrektora aresztu śledczego, w którym przebywa tymczasowo aresztowany. Zgoda jest skuteczna do czasu prawomocnego zakończenia postępowania, także w przypadku zmiany w toku postępowania organu, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, lub jednostki penitencjarnej, w której wykonywane jest tymczasowe aresztowanie. Przepis § 2 stosuje się.

§ 2b. Z chwilą powzięcia przez organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, wiadomości o ustaniu stosunku obrończego, organ ten z urzędu wydaje zarządzenie o uchyleniu zarządzenia, o którym mowa w § 2a, i przesyła je niezwłocznie do dyrektora aresztu śledczego, w którym przebywa tymczasowo aresztowany.

§ 2c. Zgoda, o której mowa w § 2a, może zostać cofnięta przez organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, w wypadku uzasadnionej obawy, że korzystanie przez tymczasowo aresztowanego z aparatu telefonicznego może zostać wykorzystane w celu wskazanym w § 2 pkt 1 lub 2.”;

3) § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Na zarządzenie o odmowie albo cofnięciu zgody na korzystanie z aparatu telefonicznego, o którym mowa w § 2, 2a i 2c, tymczasowo aresztowanemu przysługuje zażalenie do sądu, do którego dyspozycji pozostaje. Zażalenie na zarządzenie prokuratora rozpoznaje prokurator nadrzędny.”.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

1. Cel projektowanej ustawy

Projekt ustawy stanowi realizację postulatu zawartego w petycji P10–85/20 wniesionej do Senatu w dniu 31 lipca 2020 r. przez Naczelną Radę Adwokacką.

Autor petycji zwraca się do Marszałka Senatu o podjęcie przez Senat inicjatywy ustawodawczej zmierzającej do zmiany brzmienia art. 217c ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (zwanej dalej „k.k.w.”), który reguluje kwestię porozumiewania się tymczasowo aresztowanego ze swoim obrońcą za pośrednictwem aparatu telefonicznego.

W petycji postuluje się dodanie w art. 217c nowego przepisu, który zapewni osobie tymczasowo aresztowanej pełniejszą realizację prawa do obrony i zniesienie niektórych barier o charakterze techniczno-organizacyjnym w zakresie możliwości porozumiewania się z obrońcą za pośrednictwem aparatu telefonicznego.

Prawo osoby, przeciwko której toczy się postępowanie karne (włączając tymczasowo aresztowanego), do korzystania z pomocy obrońcy, również w zakresie swobodnych z nim kontaktów, ma swoje umocowanie konstytucyjne w art. 42 ust. 2 Konstytucji RP (zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 17 lutego 2004 r., SK 39/02, OTK–A 2004/2, poz. 7).

Prawo to stanowi wyraz realizacji prawa osoby tymczasowo aresztowanej do bycia traktowanym w sposób humanitarny (zob. P. Tarwacki, *Prawo dostępu zatrzymanego procesowo do uprawnionego prawnika jako gwarancja właściwego traktowania*, PWP 2008/59, s. 21). Prawo tymczasowo aresztowanego do porozumiewania się z obrońcą jako element prawa do obrony wynika także z art. 48 ust. 2 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej, z art. 6 ust. 3 lit. b i c Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, z art. 14 ust. 3 lit. b i d Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych, jak również z treści zasady 18 Zbioru zasad mających na celu ochronę wszystkich osób poddanych jakiegokolwiek formie aresztowania bądź uwięzienia – rezolucja Zgromadzenia Ogólnego ONZ 43/173 z dnia 9 grudnia 1988 r.

2. Obecny stan prawny

W obowiązującym stanie prawnym zgodnie z przepisem art. 42 ust. 2 Konstytucji RP każdy, przeciw komu prowadzone jest postępowanie karne, ma prawo do obrony we wszystkich stadiach postępowania. Może on w szczególności wybrać obrońcę albo na zasadach określonych w ustawie korzystać z obrońcy z urzędu. W myśl art. 73 § 1 Kodeksu postępowania karnego oskarżony tymczasowo aresztowany może porozumiewać się ze swym obrońcą podczas nieobecności innych osób oraz korespondencyjnie.

Dodać należy, że w rozumieniu art. 8 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, korespondencją są różne sposoby komunikowania się, a zatem również rozmowa telefoniczna. W orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka pojęcie „korespondencja” interpretowane jest jako bezpośrednie komunikowanie się za pośrednictwem pisma lub środków technicznych z konkretnie oznaczonymi osobami (L. Garlicki [w:] *Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności* T. I. Komentarza do art. 1–18, red. L. Garlicki, Warszawa 2010, s. 542).

Realizacja prawa do obrony jako prawa podstawowego, w aspekcie wykonawczym, w zakresie prawa tymczasowo aresztowanego do porozumiewania się ze swym obrońcą za pośrednictwem aparatu telefonicznego uregulowana jest całościowo w art. 217c k.k.w.

Zgodnie z przepisami art. 217c § 1 k.k.w. tymczasowo aresztowany:

- 1) może korzystać z aparatu telefonicznego, z zastrzeżeniem § 2 i 3, na zasadach określonych w regulaminie organizacyjno-porządkowym wykonywania tymczasowego aresztowania, za zgodą organu, do którego dyspozycji pozostaje;
- 2) nie może korzystać z innych środków łączności przewodowej i bezprzewodowej.

W myśl § 2, organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, wydaje zarządzenie o zgodzie na korzystanie z aparatu telefonicznego, chyba że zachodzi uzasadniona obawa, że zostanie ona wykorzystana:

- 1) w celu bezprawnego utrudniania postępowania karnego;
- 2) do popełnienia przestępstwa, w szczególności podżegania do przestępstwa.

Zgodnie z przepisem zawartym w § 3, w wypadku, gdy tymczasowo aresztowany pozostaje do dyspozycji kilku organów, wymagana jest zgoda każdego z nich, chyba że organy te zarządzają inaczej.

Stosownie do brzmienia przepisu § 4 na zarządzenie o odmowie wyrażenia zgody na korzystanie z aparatu telefonicznego tymczasowo aresztowanemu przysługuje zażalenie

do sądu, do którego dyspozycji pozostaje. Zażalenie na zarządzenie prokuratora rozpoznaje prokurator nadrzędny.

Zgodnie z art. 217c § 2 k.k.w. w ujęciu techniczno-organizacyjnym, realizacja prawa do korzystania z aparatu telefonicznego przez tymczasowo aresztowanego do kontaktu z obrońcą wymaga zmaterializowania się w postaci wydania przez organ, do dyspozycji którego tymczasowo aresztowany pozostaje, zarządzenia o wyrażeniu zgody na korzystanie z aparatu telefonicznego.

Rozwiązanie to, w sposób nieuzasadniony, ogranicza i odsuwa w czasie jego realizację, najczęściej z przyczyn techniczno-organizacyjnych.

Jak zaznacza wnoszący petycję, w praktyce odbywa się to w ten sposób, że po zastosowaniu tymczasowego aresztowania lub po zgłoszeniu się obrońcy w toku postępowania, w ramach którego stosowany jest areszt tymczasowy, obrońca występuje do organu procesowego do dyspozycji którego tymczasowo aresztowany pozostaje, z wnioskiem o wydanie zarządzenia o wyrażeniu zgody na korzystanie z aparatu telefonicznego przez tymczasowo aresztowanego w celu umożliwienia aresztowanemu utrzymywania kontaktu telefonicznego z obrońcą.

Następnie wniosek ten podlega rozpoznaniu przez organ, do dyspozycji którego tymczasowo aresztowany pozostaje. Brzmienie art. 217 § 2 k.k.w. przesądza o obowiązku organu procesowego wydania przedmiotowej zgody, chyba że zachodzą okoliczności wprost wskazane w tym przepisie, które wykluczają wydanie tej zgody. Organ ten nie może nie uwzględnić wniosku, jednak czas konieczny na podjęcie czynności techniczno-organizacyjnych związanych ze złożeniem, rejestracją, rozpoznaniem wniosku, a także fizycznym wydaniem zarządzenia i zgłoszeniem się z tym zarządzeniem do aresztu śledczego, znacznie ogranicza konstytucyjno-konwencyjne prawo tymczasowo aresztowanego do kontaktu telefonicznego z obrońcą.

Realizacja tego prawa doznaje także uszczerbku w sytuacji, w której dochodzi np. do zmian sygnatury akt sprawy, zmiany jednostki organizacyjnej prokuratury prowadzącej postępowanie lub sądu rozpoznającego sprawę, względnie zmiany jednostki penitencjarnej, w której wykonywane jest tymczasowe aresztowanie.

Wskazać również należy na sytuacje, w których areszt śledczy, organ i obrońca mają siedziby w różnych miejscowościach.

Najczęstszym przykładem utrudniającym kontakt telefoniczny tymczasowo aresztowanego z jego obrońcą jest przede wszystkim zmiana organu procesowego, do dyspozycji którego tymczasowo aresztowany pozostaje. Sytuacje takie występują np. w przypadku zmiany prokuratury prowadzącej postępowanie lub w przypadku zmiany właściwości miejscowej, rzeczowej lub funkcjonalnej sądu prowadzącego postępowanie.

W opisanych sytuacjach wymagane jest uzyskanie przez tymczasowo aresztowanego za każdym razem nowego zarządzenia o zgodzie na kontakt telefoniczny z obrońcą, albowiem administracja aresztów śledczych wymaga każdorazowo nowego zarządzenia. Zarządzenie to może być nadto ograniczone czasowo.

Zdaniem projektodawcy obecnie obowiązująca regulacja po pierwsze ogranicza realizację przysługującego prawa, wymaga dodatkowych czynności techniczno-organizacyjnych po stronie obrońcy lub osoby tymczasowo aresztowanej, ale przede wszystkim po stronie organu procesowego, które łączą się z koniecznością każdorazowego rejestrowania i rozpoznania wniosku oraz fizycznego wydania stosownego zarządzenia, w tym jego doręczenia. Utrzymywanie dotychczasowego stanu prawnego w tym zakresie jest całkowicie bezcelowe i nieuzasadnione.

3. Omówienie projektowanej regulacji

Projektowana regulacja przewiduje, że jeżeli tymczasowo aresztowany ma ustanowionego albo wyznaczonego z urzędu obrońcę, organ do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, na wniosek tego obrońcy, wydaje i przesyła niezwłocznie do dyrektora aresztu śledczego, w którym przebywa tymczasowo aresztowany, zarządzenie o bezterminowej zgodzie na wielokrotne korzystanie przez tymczasowo aresztowanego z aparatu telefonicznego w celu utrzymywania kontaktu z obrońcą, który złożył wniosek.

Zgoda pozostaje skuteczna do czasu prawomocnego zakończenia postępowania, także w przypadku zmiany w toku postępowania organu, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje lub jednostki penitencjarnej, w której wykonywane jest tymczasowe aresztowanie.

Z chwilą powzięcia przez organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, wiadomości o ustaniu stosunku obrończego, organ z urzędu wydaje zarządzenie o uchyleniu zarządzenia, o którym mowa w poprzedzającym przepisie i przesyła je niezwłocznie do dyrektora aresztu śledczego, w którym przebywa tymczasowo aresztowany.

Przyjęte w projekcie sformułowania podkreślają, że organ prowadzący postępowanie nie musi być zawiadomiony o ustaniu stosunku obrończego, może taką wiedzę powziąć z urzędu i podjąć odpowiednie czynności procesowe.

Różnica pomiędzy dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym polega na tym, że w nowym stanie prawnym w pełni zabezpieczona będzie realizacja konstytucyjno-konwencyjnego prawa osoby tymczasowo aresztowanej do kontaktu telefonicznego z obrońcą poprzez wprowadzenie bezterminowej zgody na ich wielokrotne kontakty telefoniczne bez względu na właściwość rzeczową, miejscową lub funkcjonalną organu, do dyspozycji którego tymczasowo aresztowany pozostaje, oraz niezależnie od zmiany jednostki penitencjarnej, w której wykonywane jest tymczasowe aresztowanie. Nowe rozwiązanie uprości czynności techniczno-organizacyjne organu procesowego, odciążając organ procesowy od wykonywania dodatkowych czynności organizacyjnych, przede wszystkim konieczności rozpoznawania kolejnych wniosków w tym samym przedmiocie, a także usprawni realizację kontaktu telefonicznego tymczasowo aresztowanego z jego obrońcą.

Na marginesie należy wskazać, że projektowana zmiana stanu prawnego nie uniemożliwi nadzoru lub interwencji organu procesowego w zasady wykonywania tego prawa, w szczególności z perspektywy celu kontaktu telefonicznego, albowiem organ procesowy na każdym etapie postępowania będzie mógł kontrolować czy w sprawie nie nastąpiły negatywne przesłanki udzielenia przedmiotowej zgody, o których mowa w art. 217c § 2 pkt 1 i 2 k.k.w., a w przypadku stwierdzenia, że takie przesłanki zaistniały – wydać zarządzenie o cofnięciu zgody na wielokrotne kontakty telefoniczne z obrońcą.

Uwieńczeniem wypełnienia przez projektowane przepisy funkcji gwarancyjnej, jest uzupełnienie przepisu art. 117c § 4 k.k.w., o zapewnienie tymczasowo aresztowanemu prawa zaskarżania zarządzeń o odmowie i o cofnięciu zgody na wielokrotne kontakty telefoniczne z obrońcą.

4. Przewidywane skutki proponowanych zmian

Oczekiwane skutki społeczne, gospodarcze i finansowe zostały przedstawione w ocenie skutków regulacji.

5. Konsultacje

Nadesłane w ramach konsultacji opinie i uwagi są zamieszczone na senackiej stronie internetowej. Wyniki konsultacji zostały przedstawione w ocenie skutków regulacji.

6. Oświadczenie o zgodności z prawem Unii Europejskiej

Zakres przedmiotowy projektowanej ustawy, realizuje prawo oskarżonego do obrony, wskazane w art. 48 ust. 2 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej (w tym wypadku materializujące się w postaci prawa tymczasowo aresztowanego do porozumiewania się z obrońcą telefonicznie), i jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

<p>Tytuł projektu: <i>ustawa o zmianie ustawy – Kodeks karny wykonawczy</i></p> <p>Przedstawiciel wnioskodawcy: senator Robert Mamątow</p> <p>Osoby odpowiedzialne za projekt w Biurze Legislacyjnym: Beata Mandylis, główny legislator, tel. 22 694 9340 w zakresie OSR: Katarzyna Majewska, główny ekspert, tel. 22 694 9259</p>	<p>Data sporządzenia: 16 grudnia 2021 r.</p> <p>Źródło: petycja</p> <p>Nr druku: 523, 523 S</p>
---	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Do Senatu wpłynęła petycja (P10-85/20) z prośbą o podjęcie inicjatywy ustawodawczej zmierzającej do zmiany brzmienia art. 217c ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – *Kodeks karny wykonawczy* (zwanej dalej „k.k.w.”), który reguluje kwestię porozumiewania się tymczasowo aresztowanego ze swoim obrońcą za pośrednictwem aparatu telefonicznego.

Zgodnie z art. 217c k.k.w. tymczasowo aresztowany może korzystać z aparatu telefonicznego (...) za zgodą organu, do którego dyspozycji pozostaje; nie może korzystać z innych środków łączności przewodowej i bezprzewodowej. **Organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, wydaje zarządzenie o zgodzie na korzystanie z aparatu telefonicznego**, chyba że zachodzi uzasadniona obawa, że zostanie ona wykorzystana w celu bezprawnego utrudniania postępowania karnego lub do popełnienia przestępstwa, w szczególności podżegania do przestępstwa. Na zarządzenie o odmowie wyrażenia zgody na korzystanie z aparatu telefonicznego tymczasowo aresztowanemu przysługuje zażalenie do sądu, do którego dyspozycji pozostaje. Zażalenie na zarządzenie prokuratora rozpoznaje prokurator nadrzędny.

W praktyce odbywa się to w ten sposób, że po zastosowaniu tymczasowego aresztowania lub po zgłoszeniu się obrońcy w toku postępowania, w ramach którego stosowany jest areszt tymczasowy, obrońca występuje do organu procesowego do dyspozycji, którego tymczasowo aresztowany pozostaje, z wnioskiem o wydanie zarządzenia o wyrażeniu zgody na korzystanie z aparatu telefonicznego przez tymczasowo aresztowanego w celu umożliwienia mu kontaktu z obrońcą. Następnie wniosek podlega rozpoznaniu przez organ do dyspozycji, którego tymczasowo aresztowany pozostaje. Organ nie może nie uwzględnić wniosku, o ile nie zachodzą okoliczności wprost wskazane w art. 217 § 2 k.k.w. Jednakże **czas konieczny na podjęcie czynności techniczno-organizacyjnych** związanych ze złożeniem, rejestracją, rozpoznaniem wniosku, a także fizycznym wydaniem zarządzenia i zgłoszeniem się z tym zarządzeniem do aresztu śledczego, **ogranicza prawo tymczasowo aresztowanego do kontaktu z obrońcą**. Realizacja powyższego prawa doznaje także uszczerbku w sytuacji, w której dochodzi np. do zmiany sygnatury akt sprawy, zmiany jednostki prokuratury prowadzącej postępowanie lub sądu rozpoznającego sprawę. Ponadto wydane zarządzenie może być ograniczone czasowo.

Należy wskazać, że prawo oskarżonego pozbawionego wolności do korzystania z pomocy obrońcy, w tym do swobodnego kontaktu z obrońcą za pośrednictwem aparatu telefonicznego, ma swoje umocowanie w Konstytucji RP, a także licznych aktach prawa międzynarodowego, m.in.: Karcie Praw Podstawowych UE, Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, Międzynarodowym Pakcie Praw Obywatelskich i Politycznych oraz rezolucji Zgromadzenia Ogólnego ONZ – Zbiór zasad mających na celu ochronę wszystkich osób poddanych jakiegokolwiek formie aresztowania bądź uwięzienia.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt.

Rekomendowanym rozwiązaniem jest uzupełnienie art. 217c k.k.w. o przepis, zgodnie z którym w przypadku, gdy tymczasowo aresztowany ma ustanowionego albo wyznaczonego obrońcę, organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, na wniosek tego obrońcy, **wyduje zarządzenie o bezterminowej zgodzie na wielokrotne korzystanie przez tymczasowo aresztowanego z aparatu telefonicznego w celu utrzymywania kontaktu z obrońcą** i przesyła je niezwłocznie do dyrektora aresztu śledczego, w którym przebywa tymczasowo aresztowany. Zgoda jest skuteczna do czasu prawomocnego zakończenia postępowania, także w przypadku zmiany w toku postępowania organu, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje lub jednostki penitencjarnej, w której wykonywane jest tymczasowe aresztowanie. Powyższa zgoda może zostać cofnięta przez organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, w wypadku uzasadnionej obawy, że korzystanie przez tymczasowo aresztowanego z aparatu telefonicznego może zostać wykorzystane w celu bezprawnego utrudniania postępowania karnego lub do popełnienia przestępstwa, w szczególności podżegania do przestępstwa.

Ponadto proponuje się, aby z chwilą powzięcia przez organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, wiadomości o ustaniu stosunku obrończego, organ ten obowiązany był wydać zarządzenie o uchyleniu ww. zarządzenia

oraz przesłać je niezwłocznie do dyrektora aresztu śledczego, w którym przebywa tymczasowo aresztowany. Na zarządzenie o odmowie albo cofnięciu zgody na korzystanie z aparatu telefonicznego tymczasowo aresztowanemu będzie przysługiwało zażalenie do sądu, do którego dyspozycji pozostaje. Zażalenie na zarządzenie prokuratora rozpoznaje prokurator nadrzędny.

Oczekiwanym efektem regulacji będzie zapewnienie osobie tymczasowo aresztowanej pełnej realizacji prawa do obrony w zakresie porozumiewania się z obrońcą za pośrednictwem aparatu telefonicznego, a także usprawnienie realizacji kontaktu osoby tymczasowo aresztowanej z jego obrońcą. Ponadto przyjęte rozwiązanie uprości czynności techniczno-organizacyjne organu procesowego, odciążając go od wykonywania dodatkowych czynności związanych z rozpoznaniem wniosku, w tym konieczności rozpoznawania wniosków w tym samym przedmiocie.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/48/UE z dnia 22 października 2013 r. w sprawie prawa dostępu do adwokata w postępowaniu karnym (...) podejrzani lub oskarżeni powinni mieć prawo do porozumiewania się z reprezentującym ich adwokatem. Takie porozumiewanie się jest możliwe na każdym etapie, również przed skorzystaniem z prawa do spotkania z tym adwokatem. Państwa członkowskie mogą wprowadzić praktyczne rozwiązania dotyczące czasu trwania, częstotliwości i sposobów takiego porozumiewania – w tym w odniesieniu do korzystania z wideokonferencji i innych technologii komunikacyjnych umożliwiających takie porozumiewanie się. Rozwiązania te powinny pozostawać bez uszczerbku dla skutecznego wykonywania prawa podejrzanych lub oskarżonych do porozumiewania się ze swoim adwokatem oraz dla istoty tego prawa.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt.

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Osoby tymczasowo aresztowane	W 2020 r. sądy zastosowały tymczasowe aresztowanie w 19 625 przypadkach. Łączna liczba osób tymczasowo aresztowanych w sprawach pozostających w toku i w zakończonych postępowaniach przygotowawczych w 2020 r. wyniosła 22 558 .	Prokuratura Krajowa w Warszawie	Jeżeli tymczasowo aresztowany ma ustanowionego albo wyznaczonego obrońcę, organ do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, na wniosek obrońcy, przesyła niezwłocznie z urzędu do dyrektora aresztu śledczego, w którym przebywa tymczasowo aresztowany, zarządzenie o bezterminowej zgodzie na wielokrotne korzystanie przez tymczasowo aresztowanego z aparatu telefonicznego w celu utrzymywania kontaktu z obrońcą.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji.

Projekt ustawy w dniu 20 października 2021 r. został przesłany do zaopiniowania Ministrowi Sprawiedliwości, Krajowej Radzie Radców Prawnych, Krajowej Radzie Sądownictwa, Naczelnej Radzie Adwokackiej, Prokuratorowi Krajowemu, Rzecznikowi Praw Obywatelskich, Sądowi Najwyższemu, Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka, Stowarzyszeniu Prokuratorów „Lex super omnia”, Stowarzyszeniu Sędziów Polskich „IUSTITIA”, Stowarzyszeniu Sędziów THEMIS. Termin nadsyłania opinii ustalono na dzień 9 listopada 2021 r.

Minister Sprawiedliwości poinformował, że w resorcie aktualnie prowadzone są prace legislacyjne nad projektem ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw, wpisanym do wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów pod pozycją UD282. Projekt w dniu 3 listopada 2021 r. został skierowany do uzgodnień międzyresortowych, opiniowania i konsultacji publicznych. Powyższy projekt reguluje m.in. problematykę uregulowaną w art. 217c k.k.w., dotyczącą korzystania przez tymczasowo aresztowanego z samoinkasującego aparatu telefonicznego. W związku z powyższym postulaty stanowiące podstawę inicjatywy ustawodawczej w zakresie projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny wykonawczy (druk senacki nr 523) zostaną poddane analizie i wzięte pod uwagę w toku prac legislacyjnych nad projektem rządowym.

Zdaniem **Prokuratora Krajowego (PK)** prawo tymczasowo aresztowanego do telefonicznych kontaktów z obrońcą jest w obecnym stanie prawnym w pełni zagwarantowane, a projektowana regulacja niczego w tym zakresie nie zmienia. Ponadto PK zwrócił uwagę, że projektowana bezterminowa zgoda na korzystanie przez tymczasowo aresztowanego z aparatu telefonicznego w celu utrzymywania kontaktu z obrońcą będzie niemożliwa do cofnięcia, choćby nawet była wykorzystywana do bezprawnego utrudniania postępowania karnego albo do popełnienia przestępstwa, bowiem art. 217c

§ 2 nie daje podstaw do cofnięcia bezterminowo udzielonej zgody. Bezterminowa zgoda mogłaby zostać uchylona wyłącznie w razie zawiadomienia organu procesowego o ustaniu stosunku obrończego. Oznacza to, że mimo ustania stosunku obrończego oskarżony w dalszym ciągu miałby prawo kontaktować się ze swoim byłym obrońcą, jeśli ten nie zawiadomił organu procesowego o ustaniu stosunku obrończego albo uczynił to z dużym opóźnieniem. W związku z powyższym PK ocenił projekt negatywnie.

W opinii **Krajowej Rady Radców Prawnych (KRRP)** zaproponowane rozwiązania stanowią co do zasady przejaw trafnych spostrzeżeń *de lege lata* oraz obserwacji praktyki stosowania prawa w omawianym zakresie. Zawierają także rozwiązania słuszne co do kierunku zmian. Ponadto KRRP zauważyła, że zaproponowany projekt jest bardzo kompromisowym (i być może przez to łatwiej osiągalnym), ale jednak ciągle nie w pełni satysfakcjonującym rozwiązaniem. Jednocześnie KRRP przekazała kilka uwag polemicznych, które mogą stanowić punkt odniesienia dla dalszych prac, w szczególności ewentualnych kolejnych, dalej idących projektów nowelizacji.

Naczelną Radę Adwokacką (NRA) zaopiniowała projektowaną regulację pozytywnie, czyniąc jedynie zastrzeżenie o charakterze technicznym, odnoszącym się do treści projektowanego § 2b. NRA zauważyła, że nie zawsze o ustaniu stosunku obrończego (przy obronie z wyboru) zawiadamiany jest organ prowadzący postępowanie. Tymczasowo aresztowany może udzielić obrońcy upoważnienia czasowego (np. na rok), bądź obejmującego jedynie określony etap czy etapy postępowania. Wobec tego NRA zaproponowała preredagowanie projektowanego art. 217 c § 2b k.k.w.

Rzecznik Praw Obywatelskich oraz **Sąd Najwyższy** nie wnieśli uwag do projektowanej ustawy.

Na posiedzeniu w dniu 18 listopada 2021 r. Komisja Ustawodawcza oraz Komisja Praw Człowieka, Praworządności i Petycji rozpatrzyły projekt i przyjęły go wraz z poprawkami, uwzględniającymi część uwag zgłoszonych w ramach konsultacji.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych.

(ceny stałe z 2021 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródła finansowania:	
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Projektowana regulacja będzie miała pozytywny wpływ na sektor finansów publicznych (budżet państwa), gdyż przyjęte rozwiązanie uprości czynności techniczno-organizacyjne organu procesowego, odciażając go od wykonywania dodatkowych czynności związanych z rozpoznaniem wniosku, w tym konieczności rozpatrywania wniosków w tym samym przedmiocie oraz doręczania kolejnych zarządzeń. Biorąc jednak pod uwagę, że skala zjawiska nie jest duża, można przyjąć, że regulacja nie spowoduje uwolnienia zasobów w sensie ekonomicznym, a jedynie lepsze ich wykorzystanie bez konsekwencji w zmianie wydatków budżetu państwa.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe.

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2021 r.)	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	0	0
	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Projektowana regulacja nie będzie miała wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw. Projektowana regulacja będzie miała pozytywny wpływ na obywateli, w szczególności osoby tymczasowo aresztowane poprzez zapewnienie im pełnej realizacji prawa do obrony w zakresie porozumiewania się z obrońcą za pośrednictwem aparatu telefonicznego, a także usprawnienie realizacji kontaktu osoby tymczasowo aresztowanej
--	--

z jej obrońcą.

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

9. Wpływ na rynek pracy.

Projektowana regulacja nie będzie miała wpływu na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary.

środowisko naturalne
 sytuacja i rozwój regionalny
 inne:

demografia
 mienie państwowe

informatyzacja
 zdrowie

Omówienie wpływu

Brak wpływu.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Projektowana ustawa wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Nie przewidziano.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.).

Brak.

Warszawa, 22 grudnia 2021 r.

BAS-WAPM-3018/21

SEKRETARIAT ZŁOY SZEFARS

L.dz. DS. M20. 735. 21 (2)

Data wpływu 23. 12. 2021 r.

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny wykonawczy (przedstawiciel wnioskodawcy: senator Robert Mamątow)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2021 r. poz. 483, ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt przewiduje zmianę art. 217 c ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy¹.

Proponowana ustawa zakłada umożliwienie osobie tymczasowo aresztowanej kontaktu telefonicznego z obrońcą w formie bezterminowej zgody na ich wielokrotne kontakty telefoniczne bez względu na właściwość rzeczową, miejscową lub funkcjonalną organu, do dyspozycji którego tymczasowo aresztowany pozostaje, oraz niezależnie od zmiany jednostki penitencjarnej, w której wykonywane jest tymczasowe aresztowanie.

Proponowana ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem

Odnosząc się do treści projektu należy wskazać dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/48/UE² (dalej: dyrektywa).

W preambule dyrektywa odwołuje się do art. 48 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (dalej: Karta), który gwarantuje poszanowanie prawa do obrony (motyw 1 preambuły).

¹ Dz. U. z 2021 r. poz. 53, ze zmianami.

² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/48/UE z dnia 22 października 2013 r. w sprawie prawa dostępu do adwokata w postępowaniu karnym i w postępowaniu dotyczącym europejskiego nakazu aresztowania oraz w sprawie prawa do poinformowania osoby trzeciej o pozbawieniu wolności i prawa do porozumiewania się z osobami trzecimi i organami konsularnymi w czasie pozbawienia wolności; Dz. Urz. UE L 294 z 6.11.2013 r., str. 1.

Dyrektywa określa normy minimalne dotyczące prawa dostępu do adwokata w postępowaniu karnym i w postępowaniu dotyczącym wykonania europejskiego nakazu aresztowania.

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Zgodnie z art. 3 dyrektywy państwa członkowskie UE zapewniają, aby podejrzani i oskarżeni mieli prawo dostępu do adwokata w takim terminie i w taki sposób, aby osoby te mogły rzeczywiście i skutecznie wykonywać przysługujące im prawo do obrony. Podejrzani lub oskarżeni mają prawo dostępu do adwokata bez zbędnej zwłoki. Prawo dostępu do adwokata obejmuje, między innymi, prawo do spotykania się na osobności i porozumiewania się z reprezentującym ich adwokatem.

Proponowane w projekcie ułatwienie formy dostępu osoby tymczasowo aresztowanej do adwokata nie narusza przepisów dyrektywy.

4. Konkluzja

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny wykonawczy nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Autor:

Dorota Olejniczak
ekspert ds. legislacji
w Biurze Analiz Sejmowych

Akceptował:
Dyrektor
Biura Analiz Sejmowych

Przemysław Sobolewski

Warszawa, 22 grudnia 2021 r.

BAS-WAPM-3019/21

SEKRETARIAT ZŁOY SZEFAJMS

L.dz. DS-1120-935.21

Data wpływu 23.12.2021r.

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie stwierdzenia, czy senacki projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny wykonawczy (przedstawiciel wnioskodawcy: senator Robert Mamątow) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu

Projekt ustawy przewiduje zmianę art. 217 c ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy¹.

Proponowana ustawa zakłada umożliwienie osobie tymczasowo aresztowanej kontaktu telefonicznego z obrońcą w formie bezterminowej zgody na ich wielokrotne kontakty telefoniczne bez względu na właściwość rzeczową, miejscową lub funkcjonalną organu, do dyspozycji którego tymczasowo aresztowany pozostaje, oraz niezależnie od zmiany jednostki penitencjarnej, w której wykonywane jest tymczasowe aresztowanie.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny wykonawczy **nie jest projektem ustawy wykonującej prawo UE.**

Autor:

Dorota Olejniczak
ekspert ds. legislacji
w Biurze Analiz Sejmowych

Akceptował:
Dyrektor
Biura Analiz Sejmowych

Sobolewski

Przemysław Sobolewski

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L.dz. SPS-WP.020.318.8.2021

Data wpływu 23.12.2021r.

¹ Dz. U. z 2021 r. poz. 53, ze zmianami.